

Vesihuollon tietojärjestelmä Veeti

Jyrki Laitinen ja Johanna Kallio
Järjestelmän koulutus syksy 2015
Suomen ympäristökeskus SYKE

Hankkeen tavoitteet

- Hankkeen tavoitteena on toteuttaa tietojärjestelmä, josta viranomaiset saavat tietoja vesihuoltotoiminnasta ja joka on myös vesihuoltolaitosten ja muiden eri sidosryhmien hyödynnettävissä. Järjestelmä on toimintaperiaatteiltaan yksinkertainen, lakiin perustuva ja laitoksia motivoiva. Osa järjestelmän tiedoista on julkisesti (vesihuoltolaitosten asiakkaiden) nähtävillä ympäristöhallinnon verkkopalveluissa.
- Vesihuollon tietohuollossa ongelmia aiheuttavat useat eriaikaiset ja osin päällekkäiset kyselyt vesihuoltolaitoksille, tietojärjestelmien hajanaisuus ja päällekkäisyys, yhtenäisten tunnuslukujen ja kriteerien puuttuminen sekä se, että laitokset eivät koe hyötyvänsä tietojen toimittamisesta. Näitä piirteitä parannetaan.
- Tavoitteena on, että tiedonkeruu sidosryhmien ylläpitämiin järjestelmiin toteutuu suurimmaksi osaksi yhden luukun periaatteella.



Hankkeen toteutus ja tulokset

- Hankkeen omistajana toimii maa- ja metsätalousministeriö. Käytännön toteutuksesta vastaa Suomen ympäristökeskus.
- Hankeryhmä sai määrittelytyön tehtyä vuoden 2013 lopussa.
- Toteutus alkoi keväällä 2014 ja jatkuu vuoden 2015 aikana, testaus pääosin 2015 ja VEETI tulee olemaan käytössä vuoden 2016 alussa.
- Vesihuoltolaitokset pääsevät hyödyntämään ja tarkistamaan tietokantaan toimittamiaan tietoja.
- Valmistuvasta uudesta tietojärjestelmästä saadaan vesihuoltotietojen raportteja vuositasolla.
- Valmistunut uusi tietojärjestelmä laskee tietokantaan syötetyistä mittaustiedoista laskennallisia tunnuslukuja, joita laitokset voivat hyödyntää toiminnassaan.

VEETI uudessa vesihuoltolaissa

20 d § (22.8.2014/681)

Vesihuollon tietojärjestelmä

Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa.

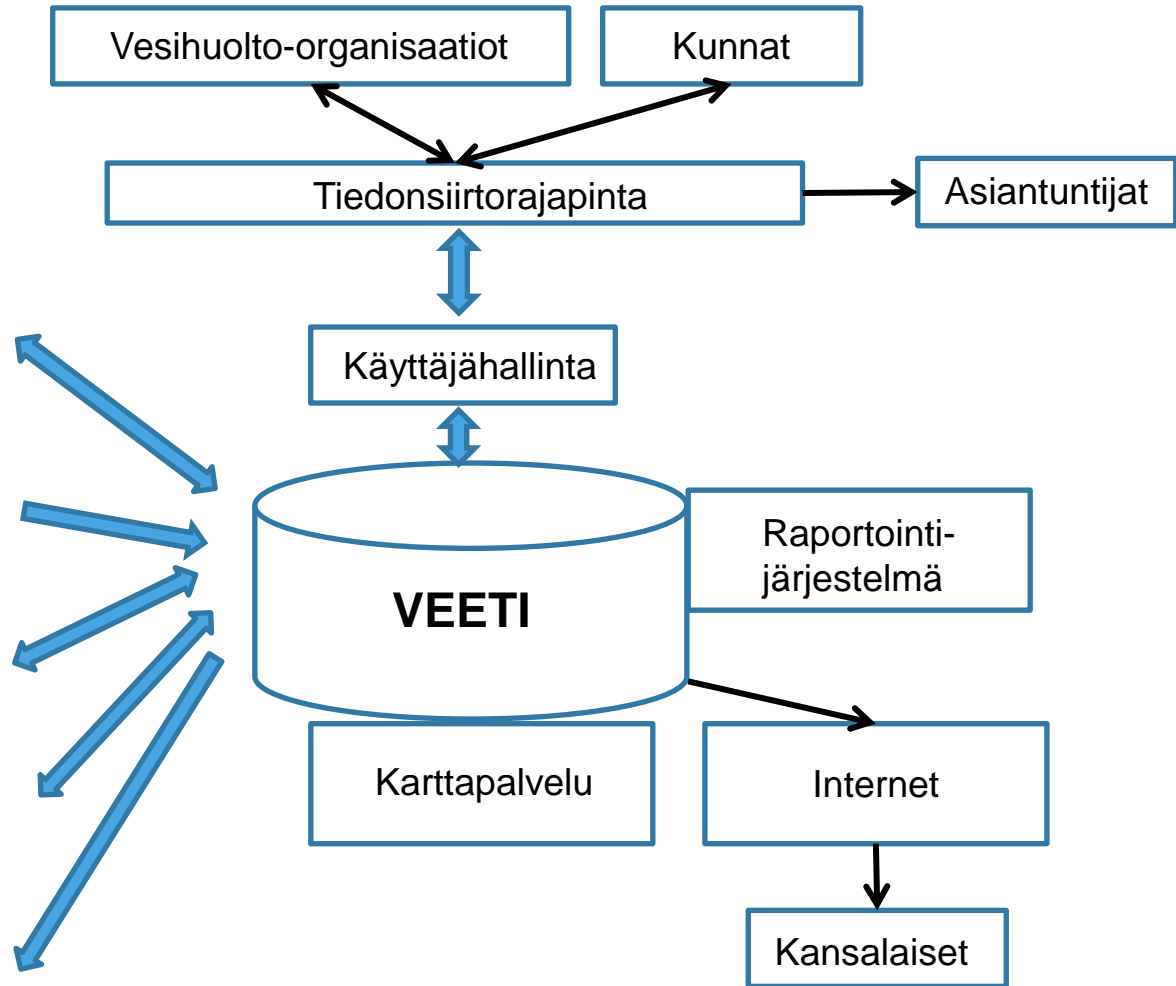
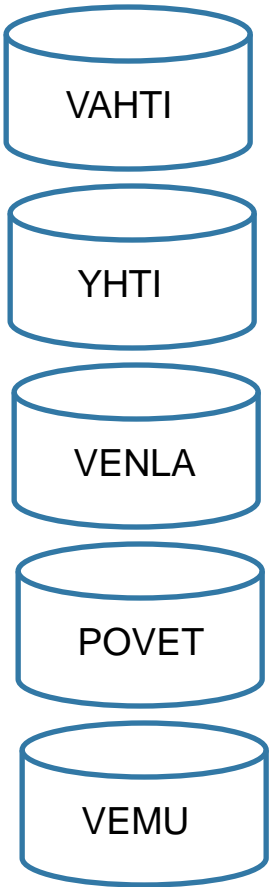
Vesihuoltolaitos toimittaa vesihuollon tietojärjestelmään vesihuoltopalvelujensa hinnat ja niiden määräytymisperusteet sekä tiedot, joita tarvitaan vesihuollon tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavien tunnuslukujen laskemiseksi.

Mitä 2 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksista, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä.

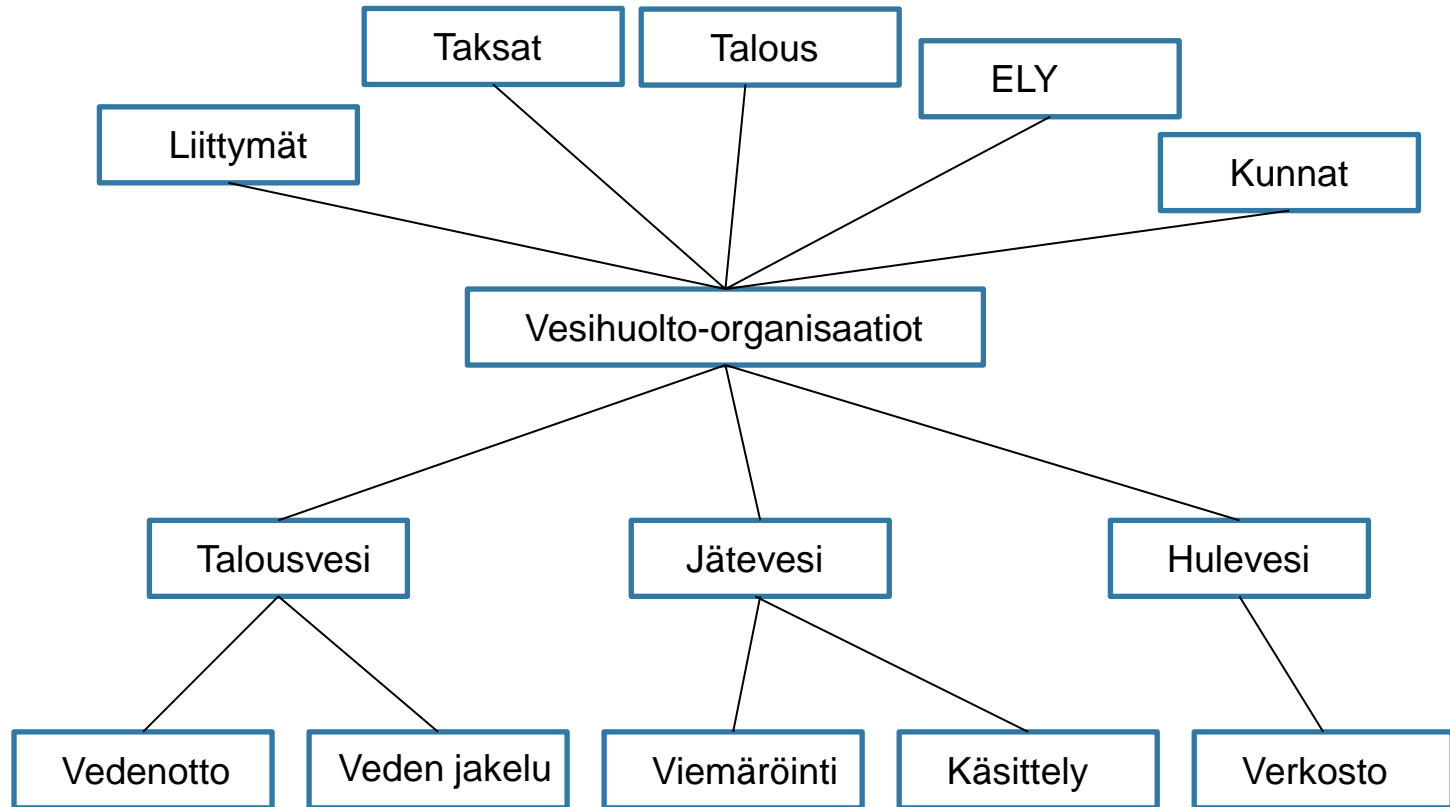
Vesihuollon tietojärjestelmästä ja siihen toimitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Kokonaisratkaisu, tavoitetilä

Muut vesihuoltoon liittyvät järjestelmät



VEETIn tietosisältö karkealla tasolla



VEETI-järjestelmä

- Tietojen syötöstä ja tietojen oikeellisuudesta ovat vastuussa vesihuoltolaitokset
- Käyttäjätunnukset ovat henkilökohtaisia Katso-alitunnisteita
- VEETI käyttäjäsovimuksia ei vielä tehdä, mutta käyttöehtojen hyväksyminen tehdään jossakin vaiheessa ennen vuoden 2015 tietojen tallentamista
- Tiedoista tehdään ns. kansalaisraportteja, jotka ovat kaikkien nähtävillä verkossa www.ymparisto.fi/vesihuoltotilastot

VEETI-järjestelmä

- VEETIn tunnistautumisessa käytetään Katso-tunnistautumista
 - Roolien mukaan on jaettu järjestelmän tietojen selailu- ja päivitysmahdollisuus.
 - Käyttörajoitettua tietoa voi selailla tai päivittää erikseen nimettyjen roolien mukaan
- VEETI otetaan käyttöön vuoden 2016 alusta, lähtökohtaisesti laitosten perustietoja on siirretty VELVETISTÄ kesällä 2015
 - ELYt ja vesihuoltolaitokset tarkistavat konvertoituja tietoja ja lisäävät puuttuvia.
- Toteutuksessa otetaan huomioon järjestelmän toiminnallisuus ja helppokäyttöisyys
- Näyttöihin lisätään käyttöä helpottamaan ohjetekstejä ja syötettäviin kenttiin tiedon validointia

VEETI-järjestelmä

- Merkittävimpinä ajatuksina VEETIn kehittämisessä ovat olleet käytettävyyden ja tiedon luotettavuuden parantaminen. Tietoja järjestelmään tulevat syöttämään ja niiden oikeellisuudesta vastaamaan ne tahot, joissa tieto syntyy, eli vesihuoltolaitokset.
- Toisena merkittävänä muutoksena on, että VEETI on avoimempi järjestelmä, ja tietoja voi kansalaisraporttien avulla selailla verkon kautta kuka tahansa. Kaikki eivät pääse tietoja muuttamaan eivätkä lukemaan käyttörajoitettua tietoa, mutta vesihuoltolaitosten yleisestä toiminnasta ja taloudesta saadaan helposti selkeitä raportteja.
- Kolmantena uutena piirteenä on pyrkimys ns. yhden luukun periaatteeseen, jolloin tietoa ei tarvitse syöttää useampaan kertaan, vaan se tulee raportoivien viranomaisten käyttöön kerralla.

VEETI-järjestelmä

- VEETIä tulee käyttää kaikkien vesihuoltolain mukaisten vesihuoltolaitosten (on kunnan vahvistama toiminta-alue)
- Ensimmäinen syötettävä vuosi on 2015
- Aikaisempia vuosia saa tallentaa jos niin haluaa, mutta lähtökohtaisesti historiatieto ennen 2015 löytyy edellisestä järjestelmästä, Velvetistä
- Linkityksiä
 - Jätevedenpuhdistamot VAHTI-järjestelmästä
 - Vedenottamoista POVET-järjestelmään

VEETI-järjestelmän roolit

VEETIn rooli	Organisaatiotyyppi	Voi muokata tunnistetietoja (Y-tunnus ja nimi)	Voi muokata muita kuin tunnistetietoja	Voi nähdä käyttörajoitetut tiedot	Voi nähdä muut kuin käyttörajoitetut tiedot
Rajattu katselijarooli	Vesihuolto-organisaatio, Kunta, ELY, SYKE, AVI, MMM, YM	Ei minkään	Ei minkään	Ei minkään	Kaikkien
Rajattu katselijarooli	Asiantuntijaorganisaatio	Ei minkään	Ei minkään	Ei minkään	Kaikkien
Katselijarooli	Vesihuolto-organisaatio	Ei minkään	Ei minkään	Oman	Kaikkien
Katselijarooli	Kunta, ELY, AVI	Ei minkään	Ei minkään	Omien	Kaikkien
Katselijarooli	Syke, MMM, YM	Ei minkään	Ei minkään	Kaikkien	Kaikkien
Katselijarooli	Asiantuntijaorganisaatio	Ei minkään	Ei minkään	Kaikkien	Kaikkien
Ylläpitäjä	Vesihuolto-organisaatio, Kunta, ELY	Ei minkään	Omien	Oman	Kaikkien
Ylläpitäjä	Syke	Kaikkien	Kaikkien	Kaikkien	Kaikkien
Ylläpitäjä	MMM tai YM	Ei minkään	Kaikkien	Kaikkien	Kaikkien
Ylläpitäjä	Asiantuntijaorganisaatio	Ei minkään	Ei minkään	Ei minkään	Kaikkien

Yhteenveto

Valtakunnallisen vesihuoltotiedon hallinta ei ole tähän mennessä vastannut toimijoiden, eli vesihuoltolaitosten tarpeisiin. Niiden rooli tietojärjestelmän kannalta pelkästään tiedon tuottajina viranomaisille tulee muuttumaan vastuutahoksi tiedon omistajina ja hallinnoijina.

Vesihuollon tiedonhallinnassa valtakunnallisella tasolla parannetaan tiedon syötön ja raportoinnin joustavuutta, tiedon luotettavuutta sekä tiedon avoimuutta. Nykyaikaisen viestinnän periaatteena on, että yhteiskunnan kannalta tärkeästä toiminnasta, mihin vesihuolto kuuluu, voidaan saada tarpeellista tietoa kaikissa sidosryhmissä. Tähän vaativaan tehtävään uusi vesihuollon tietojärjestelmä VEETI tulee vastaamaan.

VEETIn kehitystyö jatkuu vuoden 2015 jälkeenkin.

Aikataulu

- Kesän versio tuotantoon siirto 9.6.2015
- ELYt tarkistavat VEETI-tietoja syys-loka
- Syksy 2015 koulutusta ja aktiivista tiedotusta
- Marras-joulukuu KATSO-tunnisteen käyttöönotto vesihuoltolaitoksilla ja perustietojen tarkistus. Syötetyt tiedot jäävät tuotantokantaan.
- Uusi versio marraskuun lopulla
- Vuoden 2016 alusta tuotanto alkaa
- Tuki syksystä 2015 alkaen SYKEssä (myös ELYjen vastuhenkilöt voivat opastaa)
- Mahdolliset liittymät, lisäkehitykset vuodelle 2016

KOULUTUKSET Ajankohdat ja paikkakunnat:

Kuopio: tiistai 20.10.2015

- Sokos Hotel Puijonsarvi (Minna Canthin katu 16)
- Kohderyhmänä vesihuoltolaitokset erityisesti alueilta: Etelä-Savo, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo

Oulu: tiistai 3.11.2015

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, auditorio (Veteraanikatu 1)
- Kohderyhmänä vesihuoltolaitokset erityisesti alueilta: Etelä-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa
- HUOM! Oulun tilaisuuteen 3.11. on mahdollista osallistua etäyhteydellä mm. muista ELY-keskuksista. Huolehtikaa tilavarauksista omassa ELY-keskuksessa, mikäli haluatte tarjota mahdollisuuden.

Tampere: tiistai 17.11.2015

- UKK instituutti, Auditorio Kaupinkoivu (Kaupinpuistonkatu 1)
- Kohderyhmänä vesihuoltolaitokset erityisesti alueilta: Häme, Kaakkois-Suomi, Pirkanmaa, Uusimaa ja Varsinais-Suomi

Helsinki: tiistai 8.12.2015

- SYKE, Auditorio Mechelininkatu 34
- Tilaan mahtuu n. 40 osallistujaa, etäyhteysmahdollisuus

Käytännön ohjeita

Toimivat selaimet

- Internet Explorer, Firefox

Käyttöehdot

- Käyttöehdot esitetään ja hyväksytetään kun VEETI avataan ensimmäisen kerran (1.1.2016 alkaen)
- Käyttöoikeus, käyttäjän vastuut, voimassaoloaika

Uusien laitosten perustaminen ja vanhojen poistaminen, väärä Y-tunnus

- Ilmoitus SYKE:n pääkäyttäjälle

Lisätietoja, ohjeita

- www.ymparisto.fi/veeti (VEETIn käyttäjä)
- www.ymparisto.fi/vesihuoltotilastot (tietojen selaus verkossa)
- Kyselyt veetituki@ymparisto.fi tai puh 0295 251 859

Käytännön ohjeita

- VEETIn käynnistäminen
 - vesilaitokset (Katso):
 - <https://www.wp5.ymparisto.fi/veeti>
 - ELYt:
 - <https://ahp2.ymparisto.fi/veeti>

Kiitos mielenkiinnosta!

Jyrki Laitinen ja Johanna Kallio
Suomen ympäristökeskus SYKE
veetituki@ymparisto.fi